CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL GIOVANNI PITRUZZELLA
prezentate la 5 septembrie 2019[1]

Cauza C-156/17

Köln-Aktienfonds Deka
împotriva
Staatssecretaris van Financiën,
intervenienți:
Nederlandse Orde van Belastingadviseurs,
Loyens en Loeff NV

[cerere de decizie preliminară formulată de Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos)]

„Trimitere preliminară – Libera circulație a capitalurilor – Restricții – Impozitarea dividendelor plătite organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) – Respingere a cererilor formulate de un OPCVM nerezident privind rambursarea impozitului reținut la sursă, aferent dividendelor plătite de societăți rezidente – Cerințe referitoare la acționariatul unui OPCVM – Dovada îndeplinirii cerințelor – Discriminare indirectă – Condițiile de fapt proprii pieței naționale – Obligația de repartizare a dividendelor – Competența de impozitare a statelor membre – Imposibilitatea sau dificultatea excesivă de a îndeplini obligația – Reglementarea statului membru în care este stabilit OPCVM-ul nerezident”

1. Prin prezenta cerere de decizie preliminară, Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos) solicită Curții să se pronunțe cu privire la compatibilitatea cu libera circulație a capitalurilor prevăzută la articolul 63 TFUE a diferitor aspecte ale reglementării neerlandeze privind impozitarea organismelor de plasament colectiv care au calitatea de persoană impozabilă (denumite în continuare „OPPI”)[2].

2. Întrebările preliminare care fac obiectul prezentei cauze au fost adresate în cadrul unui litigiu între Köln-Aktienfonds Deka (denumit în continuare „KA Deka”), un organism de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) stabilit în Germania, pe de o parte, și autoritățile fiscale din Țările de Jos, pe de altă parte, în legătură cu respingerea de către acestea din urmă a cererilor prin care KA Deka a solicitat rambursarea, în temeiul reglementării privind OPPI-urile, a impozitului reținut în sarcina sa pe dividendele aferente acțiunilor unor societăți stabilite în Țările de Jos, dividende care i-au fost distribuite în perioada cuprinsă între anii 2002 și 2008.

3. În urma retragerii de către instanța de trimitere a primei întrebări preliminare ca urmare a pronunțării Hotărârii din 21 iunie 2018, Fidelity Funds și alții (C-480/16, EU:C:2018:480, denumită în continuare „Hotărârea Fidelity Funds”), cererea de decizie preliminară privește în prezent numai compatibilitatea cu articolul 63 TFUE a reglementării în cauză în lumina a două condiții prevăzute de

1 Limba originală: italiana.

2 Curtea a avut deja ocazia să examineze compatibilitatea unor aspecte ale reglementării menționate în versiunea în vigoare la momentul respectiv în Hotărârea din 20 mai 2008, Orange European Smallcap Fund (C-194/06, EU:C:2008:289).

aceasta pentru a putea beneficia de regimul aplicabil OPPI-urilor, cărora le este subordonată recunoașterea rambursării impozitului reținut pe dividende: pe de o parte, anumite cerințe referitoare la acționariatul unui OPCVM care intenționează să beneficieze de acest regim și, pe de altă parte, obligația de repartizare a profitului perceput.

4. Prezenta cauză ridică probleme importante și delicate de coordonare între, pe de o parte, competența de impozitare a statelor membre, care constă, printre altele, în libertatea de a prevedea cerințele considerate necesare pentru a beneficia de un regim fiscal și, pe de altă parte, necesitatea de a garanta respectarea libertăților fundamentale prevăzute de Tratatul FUE și în special a liberei circulații a capitalurilor.

I. Cadrul normativ

5. În dreptul Țărilor de Jos, regimul juridic și fiscal privind OPPI-urile este reglementat în principal la articolul 28 din Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Legea din 1969 privind impozitul pe profit, denumită în continuare „Wet Vpb”), articol care a suferit modificări substanțiale în anul 2007, și la articolul 10 alineatul 2 din Wet op de dividendbelasting (Legea privind impozitul pe dividende).

6. Obiectivul urmărit de acest regim este de a asimila, în scopul impozitării în Țările de Jos, deținătorii de acțiuni sau de titluri de participare la un OPPI cu persoanele fizice care fac investiții directe. Regimul menționat vizează să echivaleze cât mai mult posibil sarcina fiscală aferentă veniturilor provenite din investițiile făcute de OPPI-uri cu sarcina fiscală aferentă veniturilor provenite din investiții directe făcute de investitorii privați.

7. În vederea atingerii acestui obiectiv, după cum reiese din decizia de trimitere a Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos), în dreptul Țărilor de Jos, astfel cum era în vigoare în perioada relevantă pentru procedura principală, regimul juridic și fiscal aplicabil OPPI-urilor era prevăzut după cum urmează.

8. În primul rând, potrivit articolului 28 alineatul 2 din Wet Vpb, în versiunea în vigoare în perioada cuprinsă între anii 2002 și 2006, puteau fi calificate drept OPPI-uri societățile pe acțiuni, societățile cu răspundere limitată și fondurile comune de investiții care erau stabilite în Țările de Jos, al căror obiect și a căror activitate efectivă constau în investiții patrimoniale și care îndeplineau condițiile enunțate la același alineat[3].

9. În al doilea rând, OPPI-urilor li se aplica – și li se aplică în continuare – o cotă a impozitului pe profit egală cu zero, ceea ce echivalează cu o scutire de impozit.

10. În al treilea rând, în cazul în care un OPPI deținea participații la societăți cu sediul în Țările de Jos și percepea dividende de la astfel de societăți, acesta putea să solicite rambursarea impozitului neerlandez pe dividende reținut la sursă în sarcina sa de societățile care au distribuit dividendele. În cazul în care, în schimb, un OPPI percepea dividende de la societăți stabilite în alte țări și supuse la plata impozitului în țările respective, acesta avea dreptul la o compensare. Aceste cerințe sunt în vigoare și în prezent.

3 În urma unor modificări legislative aduse în anul 2007, pe de o parte, condiția privind locul de stabilire a fost eliminată și, pe de altă parte, în locul enumerării exhaustive a formelor juridice care trebuiau luate pentru a putea fi calificat drept OPPI, a fost introdusă o dispoziție potrivit căreia pot solicita o astfel de calificare entitățile constituite în temeiul dreptului unui stat membru al Uniunii Europene, cu condiția ca asemenea entități „să se afle totuși în aceeași situație” și „să fie comparabile în ceea ce privește natura și organizarea lor” cu societățile pe acțiuni, cu societățile cu răspundere limitată sau cu fondurile comune de investiții de drept neerlandez.

11. În al patrulea rând, OPPI-urile aveau – și au în continuare – obligația să distribuie propriilor acționari sau deținători de titluri de participare întregul profit perceput care putea fi distribuit (atât dividende, cât și alte tipuri de profit), iar aceasta în termen de opt luni de la închiderea exercițiului financiar respectiv (denumită în continuare „obligația de repartizare”) [4].

12. În al cincilea rând, atunci când distribuiau dividende acționarilor sau deținătorilor de titluri de participare, OPPI-urile aveau – și au în continuare – obligația de a preleva impozitul neerlandez pe dividende. Această prelevare înlocuiește impozitul pe dividende care este reținut în sarcina OPPI-urilor și care le este rambursat ulterior. Astfel, din punct de vedere fiscal, investiția prin intermediul unui OPPI nu este mai avantajoasă decât o investiție directă.

13. În al șaselea rând, pentru a garanta că regimul aplicabil OPPI-urilor era utilizat exclusiv pentru tipurile de investitori cărora le era destinat, reglementarea relevantă prevedea unele cerințe referitoare la acționari sau la deținătorii de titluri de participare, pe care aceste organisme trebuiau să le îndeplinească pentru a putea fi calificate drept OPPI-uri (denumite în continuare „cerințele referitoare la acționari”) [5].

14. În perioada cuprinsă între anii 2002 și 2006, condițiile referitoare la acționariat erau reglementate la articolul 28 alineatul 2 literele c), d), e), f) și g) din Wet Vpb. Reglementarea prevedea o distincție între organismele ale căror acțiuni sau titluri de participare erau cotate oficial la Bursa din Amsterdam și organismele ale căror acțiuni sau titluri de participare nu erau cotate la bursa menționată.

15. Mai precis, organismele ale căror acțiuni sau titluri de participare erau cotate la Bursa din Amsterdam erau în esență excluse de la regimul aplicabil OPPI-urilor, dacă 45 % sau mai mult din acțiuni sau din titlurile de participare erau deținute de o entitate supusă impozitului pe profit (iar nu de un OPPI ale cărui acțiuni sau titluri de participare erau cotate la Bursa din Amsterdam) sau dacă erau deținute de o entitate al cărei profit era supus impozitului pe profit, care ar fi grevat acționarii sau deținătorii de titluri de participare. În plus, un organism nu putea beneficia de regimul aplicabil OPPI-urilor în cazul în care o persoană fizică deținea, singură, un interes de cel puțin 25 % la organismul respectiv.

16. Organismele ale căror acțiuni sau titluri de participare nu erau cotate la Bursa din Amsterdam puteau să beneficieze de regimul aplicabil OPPI-urilor cu condiția ca în esență cel puțin 75 % din acțiuni sau din titlurile de participare să fie deținute de persoane fizice, de entități nesupuse impozitului pe profit, precum fondurile de pensii și organizațiile de binefacere, sau de alte OPPI-uri. Un organism nu putea beneficia de regimul aplicabil OPPI-urilor în cazul în care una sau mai multe persoane fizice dețineau o participație importantă la acesta – și anume de cel puțin 5 % din acțiuni sau din titlurile de participare. În cazul în care un fond de investiții dispunea de o autorizație în temeiul Wet toezicht beleggingsinstellingen (Legea privind supravegherea fondurilor de investiții), interdicția privind participațiile importante era înlăturată în favoarea unei reguli potrivit căreia nicio persoană fizică nu putea să dețină un interes de cel puțin 25 % la fondul respectiv.

17. Pentru a putea să beneficieze de regimul aplicabil OPPI-urilor, organismele ale căror acțiuni sau titluri de participare erau cotate oficial la Bursa din Amsterdam erau supuse, așadar, unor cerințe mai puțin restrictive decât cele ale căror acțiuni sau titluri de participare nu erau cotate la bursa menționată.

4 Articolul 28 alineatul 2 litera b) din Wet Vbp.

5 Articolul 28 alineatul 2 litera c) din Wet Vbp.

18. În urma modificărilor legislative din anul 2007, distincția dintre organismele ale căror acțiuni sau titluri de participare sunt cotate la Bursa din Amsterdam și alte organisme a fost eliminată. Din decizia de trimitere reiese că, în prezent, este decisiv ca acțiunile sau titlurile de participare să fie admise la tranzacționare pe o piață de instrumente financiare, astfel cum prevede wet op het financieel toezicht (Legea privind supravegherea financiară)[6], sau ca fondul ori administratorul acestuia să dispună de o autorizație sau să beneficieze de o dispensă în acest sens în temeiul aceleiași legi[7].

II. Situația de fapt, procedura principală și întrebările preliminare

19. Köln-Aktienfonds Deka (denumit în continuare „KA Deka") este un fond de investiții de drept german stabilit în Germania, ale cărui activități constau în investirea activelor fondului. KA Deka este un OPCVM în sensul Directivelor 85/611[8] și 2009/65[9]. KA Deka emite acțiuni care sunt cotate la Bursa de valori din Germania. Tranzacționarea acestor acțiuni se realizează prin intermediul unui sistem denumit „global stream system". În calitate de fond comun de investiții (Sondervermögen), în perioada relevantă, KA Deka era scutit de impozitul german pe profit.

20. KA Deka a făcut investiții în societăți stabilite în Țările de Jos, de la care a perceput dividende în perioada cuprinsă între exercițiile contabile 2002/2003 și 2007/2008. Din aceste dividende s-a reținut la sursă impozitul neerlandez pe dividende, la o cotă de 15 %[10].

21. Întrucât nu are obligația să rețină în Țările de Jos impozitul pe dividende menționat la punctul 12 de mai sus, KA Deka nu a efectuat o astfel de reținere pe profitul distribuit de aceasta.

22. KA Deka a solicitat autorităților fiscale din Țările de Jos rambursarea impozitului neerlandez pe dividende reținut la sursă pentru exercițiile contabile menționate mai sus, în cuantum total de aproximativ 690 000 de euro.

23. Autoritățile fiscale din Țările de Jos au respins cererile de rambursare formulate de KA Deka, iar acesta a sesizat ulterior Rechtbank Zeeland-West-Brabant (Tribunalul regional Zeeland-West-Brabant, Țările de Jos). În fața instanței menționate, KA Deka susține în esență că dreptul său de a obține rambursarea solicitată decurge din articolul 63 TFUE și că situația sa poate fi comparată cu cea a unui fond de investiții stabilit în Țările de Jos și care beneficiază de statutul de OPPI.

24. Având îndoieli cu privire la criteriile care trebuie utilizate pentru a efectua o comparație între KA Deka și un fond de investiții stabilit în Țările de Jos care beneficiază de statutul de OPPI, precum și în considerarea numărului mare de cauze pendinte având același obiect, Rechtbank Zeeland-West-Brabant a decis să adreseze câteva întrebări preliminare instanței de trimitere, Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos).

25. În această privință, instanța de trimitere arată că prevederea cerințelor referitoare la acționari are obiectivul de a garanta că utilizarea regimului aplicabil OPPI-urilor se limitează la investitorii cărora li se adresează și că aceste cerințe se aplică în mod nediferențiat entităților rezidente și nerezidente, indiferent de statul membru de constituire sau de stabilire. Pentru a fi recunoscut drept OPPI, și un fond de investiții stabilit în Țările de Jos trebuie să îndeplinească cerințele referitoare la acționari. Nu

6 Mai precis, articolul 1:1 din legea menționată.

7 Mai exact, în temeiul articolului 2:65 sau, respectiv, al articolului 2:66 alineatul 3 din aceeași Lege privind supravegherea financiară.

8 Directiva 85/611/CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind anumite organisme de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) (JO 1985, L 375, p. 3, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 138).

9 Directiva 2009/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) (JO 2009, L 302, p. 32).

10 Potrivit articolului 13 din Convenția fiscală încheiată la 16 iunie 1959 între Republica Federală Germania și Țările de Jos, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Protocolul adițional nr. 3 din 4 iunie 2004.

ar fi relevantă împrejurarea invocată de KA Deka potrivit căreia ar fi imposibil să dovedească îndeplinirea acestor cerințe, întrucât acționarii nu îi sunt cunoscuți din cauza utilizării sistemului de tranzacționare „global stream system”. Astfel, din jurisprudența Curții ar reieși că persoana interesată trebuie să suporte consecințele omisiunii de a face dovada îndeplinirii cerințelor referitoare la acționari.

26. În plus, în ceea ce privește obligația de repartizare, instanța de trimitere ridică problema dacă, pentru a putea beneficia de statutul de OPPI, se poate impune unui fond de investiții străin condiția ca dividendele percepute de la societăți stabilite în Țările de Jos să fie repartizate efectiv sau dacă este suficient ca aceste dividende să fie incluse, prin intermediul unei ficțiuni, în impozitul pe care statul membru în care este stabilit fondul îl prelevă de la acționari sau de la deținătorii de titluri de participare.

27. Având îndoieli rezonabile cu privire la răspunsurile care trebuie date la aceste întrebări, Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos) a adresat Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) [Articolul 63 TFUE] se opune faptului că un fond de investiții stabilit în afara Țărilor de Jos nu beneficiază de rambursarea impozitului pe dividende aplicabil în Țările de Jos, întrucât nu are obligația reținerii acestui impozit, care se reține în cazul dividendelor care i-au fost distribuite de societăți stabilite în Țările de Jos, în timp ce un organism de plasament colectiv care are calitatea de persoană impozabilă, care este stabilit în Țările de Jos și care distribuie anual profitul perceput din investiții către acționari sau către deținătorii de titluri de participare, după reținerea impozitului pe dividende aplicabil în Țările de Jos, beneficiază de rambursarea impozitului în discuție?

2) [Articolul 63 TFUE] se opune faptului că un fond de investiții stabilit în afara Țărilor de Jos nu beneficiază de rambursarea impozitului pe dividende reținut în Țările de Jos, aferent dividendelor care i-au fost distribuite de societăți stabilite în Țările de Jos, întrucât nu face dovada plauzibilă a faptului că acționarii sau deținătorii de titluri de participare îndeplinesc condițiile prevăzute de legislația Țărilor de Jos?

3) [Articolul 63 TFUE] se opune faptului că un fond de investiții stabilit în afara Țărilor de Jos nu beneficiază de rambursarea impozitului pe dividende reținut în Țările de Jos, aferent dividendelor care i-au fost distribuite de societăți stabilite în Țările de Jos, întrucât nu distribuie integral și anual profitul perceput din investiții către acționari sau către deținătorii de titluri de participare, în termen de cel mult opt luni de la închiderea exercițiului financiar, deși, în temeiul normelor legale aplicabile în țara în care este stabilit un asemenea fond de investiții, profitul perceput din investiții și care nu a fost distribuit (a) este considerat ca fiind distribuit sau (b) este inclus în impozitul pe care țara respectivă îl prelevă de la acționari sau de la deținătorii de titluri de participare, ca și cum profitul în cauză ar fi fost distribuit, în timp ce un organism de plasament colectiv care are calitatea de persoană impozabilă, care este stabilit în Țările de Jos și care distribuie anual profitul perceput din investiții către acționari sau către deținătorii de titluri de participare, după reținerea impozitului pe dividende aplicabil în Țările de Jos, beneficiază de rambursarea impozitului în discuție?”

III. Procedura în fața Curții

28. Decizia de trimitere a fost primită la grefa Curții la 27 martie 2017. Au depus observații scrise KA Deka, Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (Ordinul Consultanților Fiscali din Țările de Jos), societatea Loyens en Loeff NV, guvernele german și neerlandez, precum și Comisia Europeană.

29. Ca urmare a pronunțării Hotărârii Fidelity Funds, grefa Curții, prin scrisoarea din 22 iunie 2018, a invitat instanța de trimitere să comunice Curții dacă aprecia ca fiind necesar să își mențină cererea de decizie preliminară.

30. Prin scrisoarea din 3 decembrie 2018, instanța de trimitere în cauză a informat Curtea că intenționa să retragă prima întrebare preliminară, dar să mențină a doua și a treia întrebare preliminară.

31. În ședința din fața Curții din 22 mai 2019 au intervenit KA Deka, Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, societatea Loyens en Loeff NV, guvernele german și neerlandez, precum și Comisia.

IV. Analiză juridică

A. Observații introductive

32. Cu titlu preliminar, trebuie arătat că, în prezenta cauză, în urma retragerii de către instanța de trimitere a primei întrebări preliminare în lumina Hotărârii Fidelity Funds, Curtea a rămas sesizată numai cu a doua și cu a treia întrebare preliminară adresate de instanța de trimitere.

33. Astfel, Hotărârea Fidelity Funds privea o reglementare fiscală daneză referitoare la impozitarea dividendelor plătite OPCVM-urilor de societăți daneze, care prezenta diverse aspecte similare cu reglementarea neerlandeză în discuție în litigiul principal, având în esență același obiectiv ca aceasta [11].

34. În hotărârea menționată, Curtea a statuat că articolul 63 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia dividendele distribuite de o societate rezidentă în acest stat membru unui OPCVM nerezident sunt supuse unui impozit reținut la sursă, în timp ce dividendele distribuite unui OPCVM rezident în același stat membru sunt scutite de un astfel de impozit reținut la sursă, cu condiția ca acest organism să efectueze o distribuire minimă către propriii deținători de titluri de participare sau să determine, tehnic, o distribuire minimă și să încaseze un impozit pe această distribuire minimă reală sau fictivă în sarcina propriilor deținători de titluri de participare.

35. Curtea a apreciat, pe de o parte, că o astfel de reglementare națională constituie o restricție privind libera circulație a capitalurilor care este interzisă, în principiu, de articolul 63 TFUE [12] și, pe de altă parte, că aceasta nu poate fi justificată printr-o diferență obiectivă între OPCVM-urile rezidente și OPCVM-urile nerezidente, nici prin motive imperative de interes general și, mai precis, nici prin necesitatea de a asigura menținerea repartizării echilibrate a competenței de impozitare între statele membre, nici prin necesitatea de a menține coerența regimului fiscal [13].

36. Prin scrisoarea din 3 decembrie 2018, instanța de trimitere a comunicat Curții că aprecia că din Hotărârea Fidelity Funds se deducea răspunsul la prima întrebare preliminară, referitoare la compatibilitatea cu articolul 63 TFUE a unei reglementări precum cea neerlandeză, în temeiul căreia un OPCVM nerezident nu beneficiază de rambursarea impozitului reținut pe dividendele plătite de societăți rezidente, în timp ce un OPCVM rezident beneficiază de o astfel de rambursare.

11 A se vedea punctul 52 din Hotărârea Fidelity Funds și punctul 6 de mai sus.

12 A se vedea punctele 40-45 din Hotărârea Fidelity Funds.

13 A se vedea, pe de o parte, punctele 49-63 din Hotărârea Fidelity Funds și, pe de altă parte, punctele 66-76 și 77-86 din aceeași hotărâre.

37. Prin aceeași scrisoare, instanța de trimitere a comunicat însă că, în hotărârea amintită, nu s-a răspuns în întregime la a doua și la treia întrebare preliminară, care privesc compatibilitatea cu articolul 63 TFUE a refuzului de a rambursa impozitul reținut la sursă unui OPCVM nerezident în temeiul dispozițiilor care prevăd, pe de o parte, cerințele referitoare la acționari, menționate la punctele 15 și 16 de mai sus, și, respectiv, pe de altă parte, obligația de repartizare menționată la punctul 11 de mai sus.

38. Prin urmare, obiectul prezentei cauze se limitează la aceste două întrebări preliminare. Totuși, pentru a putea răspunde la aceste întrebări, este necesar, în opinia noastră, să analizăm în prealabil principiile jurisprudențiale elaborate de Curte în materia liberei circulații a capitalurilor, în special în raport cu cauzele referitoare la impozitarea dividendelor.

B. Principiile jurisprudențiale în materia liberei circulații a capitalurilor, în special în raport cu impozitarea dividendelor

39. În ceea ce privește, în primul rând, analiza care vizează să stabilească dacă o reglementare națională constituie o restricție privind libera circulație a capitalurilor, trebuie, înainte de toate, să amintim că Curtea a avut ocazia în mai multe rânduri să declare că statele membre trebuie să își exercite competența în materie de fiscalitate directă cu respectarea dreptului Uniunii și în special a libertăților fundamentale garantate prin Tratatul FUE [14].

40. Din jurisprudența constantă a Curții reiese că măsurile interzise de articolul 63 alineatul (1) TFUE ca fiind restricții privind circulația capitalurilor le includ pe cele care sunt de natură să descurajeze nerezidenții să facă investiții într-un stat membru sau să descurajeze rezidenții acestui stat membru să facă investiții în alte state [15].

41. Din jurisprudența Curții reiese de asemenea că diferențele de tratament care se întemeiază pe criterii obiective pot, *de facto*, să defavorizeze situațiile transfrontaliere și să introducă o discriminare indirectă contrară dispozițiilor privind libertățile fundamentale garantate de Tratatul FUE [16].

42. În această privință, în materia liberei prestări a serviciilor, Curtea a avut ocazia să declare că și o reglementare națională care este aplicabilă în mod nediferențiat în cazul tuturor serviciilor, indiferent de locul de stabilire a prestatorului, poate constitui o restricție privind libera prestare a serviciilor în cazul în care rezervă beneficiul unui avantaj numai utilizatorilor de servicii care îndeplinesc anumite condiții care sunt, de fapt, proprii pieței naționale și îi privează astfel de beneficiul acestui avantaj pe utilizatorii altor servicii similare în esență, dar care nu îndeplinesc condițiile speciale prevăzute de această reglementare. Astfel, o asemenea reglementare afectează situația utilizatorilor serviciilor ca atare și, prin urmare, este de natură să îi descurajeze de la a utiliza pe cele ale anumitor prestatori, din moment ce serviciile propuse de aceștia din urmă nu îndeplinesc condițiile prevăzute de reglementarea menționată, condiționând astfel accesul la piață [17].

43. Această jurisprudență este aplicabilă în materia liberei circulații a capitalurilor [18].

14 A se vedea *inter alia* Hotărârea din 25 iulie 2018, TTL (C-553/16, EU:C:2018:604, punctul 44 și jurisprudența citată).

15 A se vedea Hotărârea Fidelity Funds, punctul 40 și jurisprudența citată.

16 A se vedea în acest sens, în materia libertății de stabilire *inter alia* Hotărârea din 5 februarie 2014, Hervis Sport- és Divatkereskedelmi (C-385/12, EU:C:2014:47, punctele 37-41).

17 A se vedea Hotărârea din 8 iunie 2017, Van der Weegen și Pot (C-580/15, EU:C:2017:429, punctul 29 și jurisprudența citată).

18 A se vedea în această privință Hotărârea din 10 noiembrie 2011, Comisia/Portugalia (C-212/09, EU:C:2011:717, punctul 65), care privește libera circulație a capitalurilor și care a fost citată de Curte la punctul 29 din Hotărârea Van der Weegen, citată la nota de subsol precedentă, pentru a sta la baza principiului jurisprudențial enunțat în cuprinsul acestuia.

44. Rezultă că o reglementare națională care este aplicabilă în mod nediferențiat entităților rezidente și nerezidente poate constitui o restricție privind libera circulație a capitalurilor în cazul în care rezervă beneficiul unui tratament fiscal privilegiat numai entităților care îndeplinesc anumite condiții care sunt, de fapt, proprii pieței naționale și privează astfel de beneficiul acestui tratament fiscal entități similare în esență, dar care nu îndeplinesc condițiile speciale prevăzute de această reglementare.

45. Astfel, o asemenea reglementare poate fi de natură să descurajeze entitățile nerezidente care nu îndeplinesc condițiile speciale – proprii pieței naționale – prevăzute de această reglementare să facă investiții în statul membru în cauză și investitorii rezidenți în acest stat membru să facă investiții în entități nerezidente.

46. Pe de altă parte, trebuie, în al doilea rând, să arătăm că, în materie de fiscalitate directă, aplicarea dispozițiilor Tratatului FUE referitoare la libertățile fundamentale trebuie coordonată cu competența de impozitare proprie statelor membre, în temeiul competenței lor fiscale.

47. În această privință, Curtea a declarat că revine fiecărui stat membru sarcina de a organiza, cu respectarea dreptului Uniunii, propriul sistem de impozitare a profitului distribuit și, în special, de a defini, în acest cadru, baza de impozitare, precum și cota de impozitare care se aplică în sarcina societății care efectuează distribuirea și/sau a beneficiarului, atât timp cât sunt supuși impozitului în acest stat [19], cu condiția totuși ca sistemul în cauză să nu prevadă măsuri discriminatorii interzise de Tratatul FUE [20].

48. În plus, în absența unor măsuri de unificare sau de armonizare adoptate de Uniune, statele membre rămân competente pentru definirea, pe cale convențională sau unilaterală, a criteriilor de repartizare a competenței lor de impozitare [21].

49. Curtea a dedus de aici că aceste competențe presupun, pe de o parte, că un stat membru nu are obligația să își adapteze propriul sistem fiscal în funcție de diferitele sisteme de impozitare din alte state membre [22] și, pe de altă parte, că acesta nu poate fi ținut să ia în considerare, în scopul aplicării propriei legislații fiscale, consecințele eventual defavorabile care decurg din particularitățile unei reglementări a unui alt stat membru. Astfel, în stadiul actual al dreptului Uniunii în materia fiscalității directe, dispozițiile Tratatului FUE privind libertățile fundamentale nu pot fi înțelese în sensul că un stat membru are obligația să își adapteze normele fiscale în funcție de cele ale unui alt stat membru în scopul de a garanta în toate situațiile o impozitare care șterge orice neconcordanță rezultată din reglementările fiscale naționale [23].

50. Acesta este contextul în care, în al treilea rând, trebuie să se abordeze problema, dezbătută pe larg în ședință, dacă, pentru a constata o restricție privind libertățile fundamentale garantate de Tratatul FUE în prezența unor cerințe obiective care se aplică în mod nediferențiat rezidenților și nerezidenților, dar care, de fapt, dau naștere unei restricții indirecte, este necesar ca îndeplinirea acestor cerințe de către nerezidenți să fie imposibilă sau dacă, dimpotrivă, este suficient ca îndeplinirea lor să fie doar mai dificilă.

19 A se vedea Hotărârea din 12 decembrie 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation (C-446/04, EU:C:2006:774, punctul 50).

20 Hotărârea din 13 noiembrie 2012, Test Claimants in the FII Group Litigation (C-35/11, EU:C:2012:707, punctul 40), și Hotărârea din 11 septembrie 2014, Kronos International (C-47/12, EU:C:2014:2200, punctul 68 și jurisprudența citată).

21 A se vedea în acest sens Hotărârea din 20 mai 2008, Orange European Smallcap Fund (C-194/06, EU:C:2008:289, punctul 48), și Hotărârea din 30 iunie 2016, Riskin și Timmermans (C-176/15, EU:C:2016:488, punctul 29).

22 A se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iunie 2015, X (C-686/13, EU:C:2015:375, punctele 33 și 34 și jurisprudența citată).

23 A se vedea în acest sens Hotărârea din 23 octombrie 2008, Krankenheim Ruhesitz am Wannsee-Seniorenheimstatt (C-157/07, EU:C:2008:588, punctele 49 și 50 și jurisprudența citată).

51. Cu privire la această problemă, au fost prezentate două teze opuse. Pe de o parte, guvernul german a susținut că problema în discuție nu ar fi fost încă soluționată de jurisprudență și că o restricție privind libertățile fundamentale în materie fiscală nu s-ar putea constata atunci când îndeplinirea de către nerezidenți a condițiilor prevăzute de reglementarea națională este doar mai dificilă, ci numai atunci când aceasta este imposibilă. Astfel, o soluție contrară ar aduce atingere autonomiei fiscale a statelor membre, recunoscută de tratate. Pe de altă parte, Comisia a susținut teza contrară, potrivit căreia existența unei situații de imposibilitate absolută în privința nerezidenților nu ar fi necesară pentru constatarea unei restricții privind libertățile fundamentale. În acest scop, ar fi suficient, în schimb, ca îndeplinirea de către astfel de entități a condițiilor prevăzute de reglementarea națională în cauză să fie doar mai dificilă.

52. În această privință, analiza jurisprudenței relevante arată că, în diverse cauze, Curtea a constatat existența unei restricții privind libertățile fundamentale garantate de Tratatul FUE, fără a fi necesar ca nerezidenții să se găsească într-o situație de imposibilitate absolută de a îndeplini condițiile prevăzute de reglementarea națională aplicabilă, iar aceasta inclusiv în materie fiscală.

53. Astfel, de exemplu, în Hotărârea din 8 iunie 2017, Van der Weegen și Pot (C-580/15, EU:C:2017:429), Curtea a recunoscut existența unei restricții privind libera prestare a serviciilor, în sensul articolului 56 TFUE, deși nu ar fi imposibil, *de facto* sau *de iure*, ca instituțiile de credit străine să îndeplinească condițiile prevăzute de legislația belgiană pentru a beneficia de regimul de scutire fiscală în cauză [24].

54. În mod similar, în Hotărârea din 9 octombrie 2014, van Caster (C-326/12, EU:C:2014:2269), Curtea a recunoscut existența unei restricții privind libera circulație a capitalurilor într-o situație în care nu era imposibil ca fondurile nerezidente să se conformeze obligațiilor prevăzute de legislația fiscală națională [25].

55. Pe de altă parte, această jurisprudență arată de asemenea că Curtea nu a considerat că o simplă dificultate mai mare ca nerezidenții să îndeplinească cerințele prevăzute de reglementarea națională, aplicabile în mod nediferențiat, ar fi suficientă pentru a constitui o restricție privind libertățile fundamentale garantate de dispozițiile Tratatului FUE. În mod coerent cu noțiunea de restricție [26], nivelul de dificultate trebuie să fie de așa natură încât să descurajeze exercitarea acestor libertăți.

56. În ceea ce privește invocarea de către guvernul german a autonomiei fiscale a statelor membre, suntem de acord cu poziția Comisiei, la care a făcut referire guvernul menționat, potrivit căreia, atunci când se evaluează un impozit în cadrul libertăților pieței interne, este necesară o abordare mai flexibilă, întrucât aplicarea oricărui impozit este, în principiu, de natură să împiedice sau să descurajeze activitatea economică și, prin urmare, simpla obligativitate a unui impozit ar putea implica o restricție [27].

24 A se vedea în special punctele 31-35 din hotărâre.

25 Concluzia care rezultă din analiza acestei jurisprudențe nu este, în opinia noastră, contrazisă de Hotărârea din 14 aprilie 2016, Sparkasse Allgäu (C-522/14, EU:C:2016:253), la care s-a referit guvernul german în ședință. În hotărârea menționată, Curtea a declarat că articolul 49 TFUE nu se opune unei reglementări a unui stat membru care impune instituțiilor de credit care au sediul social în acest stat membru să declare autorităților naționale activele păstrate sau gestionate la sucursalele lor dependente stabilite în alt stat membru, în cazul decesului proprietarului acestor active care are reședința în primul stat membru, atunci când al doilea stat membru nu prevede nicio obligație de declarare comparabilă, iar instituțiile de credit sunt supuse în acest stat secretului bancar protejat prin sancțiuni penale. În această hotărâre, Curtea a recunoscut în esență libertatea statelor membre de a extinde la sucursalele dependente care operează în străinătate ale instituțiilor de credit naționale o obligație care urmărește să asigure eficacitatea controalelor fiscale (a se vedea în special punctul 29 din hotărâre).

26 Cu privire la noțiunea de restricție privind libera circulație a capitalurilor, a se vedea punctul 40 de mai sus.

27 În ședință, guvernul german s-a referit explicit la observațiile Comisiei depuse în cauza pendinte C-565/18, Société Générale.

57. Cu toate acestea, numai în cazurile în care un impozit nu este aplicat în mod discriminatoriu, nici vădit, nici disimulat, și, prin urmare, se aplică în același mod tuturor cetățenilor Uniunii sau tuturor operatorilor care se află într-o situație comparabilă, nu este vorba, în principiu, despre o situație relevantă din punctul de vedere al dreptului Uniunii. Atunci când, în schimb, aplicarea criteriilor prevăzute de legislația fiscală națională conduce la un tratament mai nefavorabil pentru nerezidenți decât pentru rezidenți, autonomia fiscală a statelor membre este limitată de dispozițiile Tratatului FUE privind libertățile fundamentale [28].

58. În această privință, adăugăm că necesitatea de a respecta libertățile fundamentale garantate de Tratatul FUE, care limitează exercitarea autonomiei fiscale a statelor membre, presupune că acestea, atunci când, în exercitarea acestei autonomii, stabilesc condițiile pentru a putea beneficia de un regim fiscal privilegiat, nu pot să prevadă cerințe a căror îndeplinire de către nerezidenți să fie imposibilă sau excesiv de dificilă.

59. Aceasta implică, în opinia noastră, că, în aplicarea unei cerințe prevăzute de reglementarea națională pentru a putea beneficia de un regim fiscal favorabil, atunci când se dovedește că îndeplinirea acestei cerințe de către un nerezident este imposibilă sau excesiv de dificilă, statul membru în cauză nu va putea să aplice un tratament diferențiat din cauza nerespectării cerinței respective, în cazul în care, în temeiul reglementării statului membru de reședință al persoanei interesate, se poate considera că o astfel de cerință a fost în esență îndeplinită.

60. În astfel de cazuri, va reveni însă persoanei interesate nerezidente sarcina de a dovedi în fața autorităților fiscale din statul membru respectiv atât imposibilitatea sau dificultatea excesivă de a îndeplini întocmai cerința prevăzută de reglementarea națională în cauză, cât și îndeplinirea în esență a acestei cerințe în temeiul dreptului național din propriul stat membru de reședință sau de stabilire.

61. În sfârșit, în ceea ce privește, în al patrulea rând, eventuala existență a unor justificări, trebuie amintit că, potrivit articolului 65 alineatul (1) litera (a) TFUE, articolul 63 TFUE nu aduce însă atingere dreptului statelor membre de a aplica dispozițiile incidente ale legislațiilor fiscale care stabilesc o distincție între contribuabilii care nu se găsesc în aceeași situație în ceea ce privește reședința lor sau locul unde capitalurile lor au fost investite.

62. În acest sens, dintr-o jurisprudență constantă reiese că această dispoziție, ca derogare de la principiul fundamental al liberei circulații a capitalurilor, trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte. Prin urmare, ea nu poate fi interpretată în sensul că orice legislație fiscală care prevede o distincție între contribuabili în funcție de locul în care aceștia au reședința sau în funcție de statul în care își investesc capitalurile este compatibilă în mod automat cu Tratatul FUE. Astfel, derogarea prevăzută la articolul 65 alineatul (1) litera (a) TFUE este ea însăși limitată de articolul 65 alineatul (3) TFUE, care prevede că dispozițiile naționale menționate la alineatul (1) „nu trebuie să constituie un mijloc de discriminare arbitrară și nici o restrângere disimulată a liberei circulații a capitalurilor și a plăților, astfel cum este aceasta definită la articolul 63 [TFUE]” [29].

63. În consecință, diferențele de tratament permise de articolul 65 alineatul (1) litera (a) TFUE trebuie să fie distinse de discriminările interzise de articolul 65 alineatul (3) TFUE. Or, din jurisprudența Curții rezultă că, pentru ca o legislație fiscală națională să poată fi considerată compatibilă cu dispozițiile tratatului privind libera circulație a capitalurilor, trebuie ca diferența de tratament să privească situații care nu sunt comparabile în mod obiectiv sau să fie justificată de un motiv imperativ de interes general [30].

28 A se vedea punctul 39 și punctul 47 *in fine* de mai sus și jurisprudența citată.

29 A se vedea Hotărârea Fidelity Funds, punctul 47 și jurisprudența citată.

30 A se vedea Hotărârea Fidelity Funds, punctul 48 și jurisprudența citată.

64. Printre motivele imperative de interes general pe care Curtea le-a recunoscut în jurisprudența sa figurează, *inter alia*, necesitatea de a asigura menținerea repartizării echilibrate a competenței de impozitare între statele membre [31], necesitatea de a menține coerența regimului fiscal [32], necesitatea de a asigura eficacitatea controalelor fiscale [33], precum și normele profesionale destinate să îi protejeze pe destinatarii serviciului, buna reputație a sectorului financiar și protecția consumatorilor [34].

65. Acestea sunt principiile jurisprudențiale în lumina cărora trebuie să se răspundă la a doua și la a treia întrebare preliminară adresate de instanța de trimitere.

C. Cu privire la a doua întrebare preliminară

66. Prin intermediul celei de a doua întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 63 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, în temeiul căreia unui OPCVM nerezident i se refuză rambursarea impozitului pe dividende reținut la sursă, aferent dividendelor percepute de la societăți stabilite în acest stat membru, pentru motivul că nu face dovada faptului că îndeplinește anumite cerințe referitoare la compunerea acționariatului său, prevăzute de reglementarea acestui stat membru.

67. După cum reiese din descrierea reglementării naționale în discuție în litigiul principal, efectuată de instanța de trimitere, pentru a putea obține rambursarea impozitului reținut la sursă cu titlu de impozit pe dividende, în cazul perceperii dividendelor rezultate din deținerea de participații la societăți stabilite în Țările de Jos, un OPCVM care intenționa să beneficieze de statutul de OPPI trebuia să facă dovada faptului că îndeplinește cerințele referitoare la acționari, menționate la punctele 14-16 de mai sus, prevăzute de reglementarea în vigoare în perioada relevantă pentru procedura principală.

68. Din decizia de trimitere reiese de asemenea că obiectivul urmărit prin aceste cerințe referitoare la acționari era de a garanta că regimul aplicabil OPPI-urilor era utilizat exclusiv pentru tipurile de investitori cărora le era destinat. Așadar, ar fi vorba în esență despre dispoziții de combatere a abuzurilor.

69. Astfel cum este formulată, întrebarea adresată de instanța de trimitere se referă la compatibilitatea cu articolul 63 TFUE a condiției de a *dovedi* respectarea cerințelor referitoare la acționari, iar nu compatibilitatea cu această dispoziție a cerințelor ca atare.

70. În această privință, trebuie arătat că Curtea a declarat că este inerent principiului autonomiei fiscale a statelor membre, menționat la punctele 47-49 de mai sus, ca acestea din urmă să determine care sunt, potrivit propriului sistem național, probele cerute pentru a beneficia de un anumit regim fiscal [35].

71. Rezultă că autoritățile fiscale ale unui stat membru au dreptul de a solicita contribuabilului dovezile pe care le consideră necesare pentru a aprecia dacă sunt îndeplinite condițiile acordării unui avantaj fiscal prevăzut de reglementarea în cauză și, în consecință, dacă se impune sau nu acordarea avantajului menționat [36].

31 A se vedea *ex multis* Hotărârea din 10 aprilie 2014, Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company (C-190/12, EU:C:2014:249, punctul 99 și jurisprudența citată).

32 Hotărârea din 10 mai 2012, Santander Asset Management SGIIC și alții (C-338/11-C-347/11, EU:C:2012:286, punctul 50 și jurisprudența citată).

33 A se vedea *ex multis* Hotărârea din 9 octombrie 2014, van Caster (C-326/12, EU:C:2014:2269, punctul 46 și jurisprudența citată).

34 Hotărârea din 14 februarie 2019, Milivojević (C-630/17, EU:C:2019:123, punctul 71 și jurisprudența citată).

35 A se vedea în acest sens Hotărârea din 30 iunie 2011, Meilicke și alții (C-262/09, EU:C:2011:438, punctul 37).

36 A se vedea Hotărârea din 10 februarie 2011, Haribo (C-436/08 și C-437/08, EU:C:2011:61, punctul 95 și jurisprudența citată), și Hotărârea din 30 iunie 2011, Meilicke și alții (C-262/09, EU:C:2011:438, punctul 45).

72. Cu toate acestea, exercitarea acestei autonomii fiscale a statelor membre trebuie să aibă loc cu respectarea cerințelor care decurg din dreptul Uniunii, în special a celor impuse de dispozițiile tratatului referitoare la libera circulație a capitalurilor [37], ceea ce presupune că beneficiarii nerezidenți potențiali nu pot fi supuși unor sarcini administrative excesive care să îi pună în imposibilitatea efectivă de a beneficia de regimul fiscal în cauză [38].

73. În acest sens, sarcina probei trebuie privită în mod critic dacă, de exemplu, motivul pentru care aceasta nu poate fi îndeplinită constă în împrejurarea că dovezile sunt solicitate conform regimului intern, acestea neaplicându-se în situațiile de fapt din străinătate, și fără să fi fost neapărat necesare [39].

74. În speță, după cum reiese din decizia de trimitere, KA Deka nu ar fi în măsură să facă dovada faptului că îndeplinește cerințele referitoare la acționari, prevăzute de reglementarea relevantă, din cauza sistemului de tranzacționare ales de aceasta, și anume „global stream system”, care nu i-ar permite să își cunoască acționarii.

75. Prin urmare, în prezenta cauză, problema pare să se situeze în domeniul concretului. Or, chiar dacă, în cele din urmă, dovada nu poate fi prezentată întrucât OPCVM-ul în cauză nu este eventual în măsură *de facto* să obțină aceste informații, considerăm că prezentarea dovezii este totuși obligația sa [40].

76. Prin urmare, în lipsa informațiilor care trebuie furnizate de persoana interesată, administrația financiară în cauză poate, în opinia noastră, să refuze avantajul fiscal solicitat. Astfel, în mod similar celor deja statuate de Curte, lipsa posibilității de informare cu care se confruntă persoana interesată nu reprezintă, în principiu, o problemă care să determine necesitatea intervenției statului membru respectiv [41]. Cu alte cuvinte, după cum a arătat instanța de trimitere, persoana interesată este cea care trebuie să suporte consecințele incapacității sale de a dovedi că îndeplinește cerințele prevăzute de legislația fiscală relevantă.

77. Acestea fiind spuse, mai sunt totuși necesare trei precizări.

78. În primul rând, în fața Curții s-a susținut că punerea la dispoziția autorităților fiscale a informațiilor necesare pentru a îndeplini cerințele referitoare la acționari ar fi imposibilă din punct de vedere juridic în temeiul reglementării privind protecția datelor cu caracter personal.

79. În această privință, arătăm înainte de toate că întocmirea unei liste conținând informații referitoare la acționarii și la deținătorii de titluri de participare ai OPCVM-urilor (precum numele persoanelor fizice care dețin acțiuni sau titluri de participare la un OPCVM) și comunicarea acesteia către autoritățile fiscale din Țările de Jos constituie o „prelucrare a datelor cu caracter personal” în sensul articolului 2 litera (b) din Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date [42], reglementare aplicabilă în perioada relevantă pentru procedura principală.

37 A se vedea cu privire în mod specific la dovedirea îndeplinirii condițiilor prevăzute de o legislație fiscală Hotărârea din 30 iunie 2011, Meilicke și alții (C-262/09, EU:C:2011:438, punctul 45).

38 A se vedea în acest sens Hotărârea din 10 februarie 2011, Haribo (C-436/08 și C-437/08, EU:C:2011:61, punctele 96 și 97), și Hotărârea din 30 iunie 2011, Meilicke și alții (C-262/09, EU:C:2011:438, punctul 46).

39 A se vedea în același sens Concluziile avocatului general Kokott prezentate în cauzele conexate Haribo (C-436/08 și C-437/08, EU:C:2010:668, punctul 54).

40 A se vedea în acest sens Concluziile avocatului general Kokott prezentate în cauzele conexate Haribo (C-436/08 și C-437/08, EU:C:2010:668, punctul 58).

41 A se vedea în acest sens Hotărârea din 10 februarie 2011, Haribo (C-436/08 și C-437/08, EU:C:2011:61, punctul 98), și Hotărârea din 30 iunie 2011, Meilicke și alții (C-262/09, EU:C:2011:438, punctul 48).

42 JO 1995, L 281, p. 31, Ediție specială, 13/vol. 17, p. 10. A se vedea în acest sens Hotărârea din 27 septembrie 2017, Puškár (C-73/16, EU:C:2017:725, punctul 103).

80. În această privință, trebuie să se arate de asemenea că articolul 7 litera (e) din această directivă prevede că prelucrarea datelor cu caracter personal este legală dacă „este necesară pentru aducerea la îndeplinire a unei sarcini de interes public sau care rezultă din exercitarea autorității publice cu care este învestit operatorul sau terțul căruia îi sunt comunicate datele”.

81. Din jurisprudența Curții reiese că perceperea impozitului, în scopul căruia sunt întocmite și comunicate autorităților fiscale documentele cu privire la acționari sau la deținătorii de titluri de participare la OPCVM-urile în cauză, trebuie să fie considerată ca fiind o sarcină de interes public în sensul acestei dispoziții [43], astfel încât se poate aprecia că aceasta face parte din lista exhaustivă și limitativă de cazuri în care o prelucrare de date cu caracter personal poate fi considerată legală potrivit articolului 7 din Directiva 95/46 [44].

82. În al doilea rând, trebuie să se arate că în fața Curții s-a susținut că, în practică, informațiile destinate să asigure controlul respectării cerințelor referitoare la acționari sunt solicitate de autoritățile fiscale din Țările de Jos numai OPCVM-urilor nerezidente, iar nu și celor rezidente. Revine instanței de trimitere sarcina de a verifica această împrejurare, dar este evident că, dacă aceasta este situația în realitate, o astfel de aplicare discriminatorie în detrimentul OPCVM-urilor nerezidente ar prezenta în mod clar probleme de compatibilitate cu dreptul Uniunii.

83. În al treilea rând, trebuie să se verifice dacă dispozițiile în vigoare în perioada relevantă pentru procedura principală, care prevedeau cerințele referitoare la acționari pentru a putea beneficia de statutul de OPPI, implică sau nu, ca atare, o restricție privind libera circulație a capitalurilor în sensul articolului 63 TFUE, potrivit celor arătate la punctul 40 de mai sus.

84. În această privință, arătăm înainte de toate că din descrierea făcută de instanța de trimitere reiese, sub rezerva celor indicate la punctul 82 de mai sus, că dispozițiile menționate ar fi aplicabile în mod nediferențiat atât OPCVM-urilor rezidente, cât și celor nerezidente, și unele și celelalte trebuind să respecte cerințele în cauză pentru a putea beneficia de regimul aplicabil OPPI-urilor.

85. Cu toate acestea, în temeiul principiilor jurisprudențiale menționate la punctele 42-45 de mai sus, este necesar să se verifice dacă dispozițiile privind cerințele referitoare la acționari, deși aplicabile în mod nediferențiat, se referă la condiții speciale proprii pieței naționale având drept consecință descurajarea OPCVM-urilor nerezidente, care nu ar fi în măsură să îndeplinească astfel de condiții, să facă investiții în Țările de Jos și descurajarea investitorilor rezidenți în Țările de Jos să facă investiții în OPCVM nerezidente.

86. În această privință, arătăm că, în versiunea în vigoare până la modificările legislative adoptate în anul 2007, dispozițiile în discuție prevedeau o distincție între organismele ale căror acțiuni sau titluri de participare erau cotate la Bursa din Amsterdam și organismele ale căror acțiuni sau titluri de participare nu erau cotate la bursa menționată. Cele dintâi erau supuse cerințelor referitoare la acționari, menționate la punctul 15 de mai sus, care erau mai puțin stricte decât cerințele menționate la punctul 16 de mai sus, pe care, în schimb, organismele din a doua categorie trebuiau să le respecte pentru a putea beneficia de statutul de OPPI.

87. Această diferență de tratament întemeiată pe criteriul cotării la Bursa din Amsterdam este inexplicabilă. Astfel, nu este clar motivul pentru care acest criteriu ar fi relevant pentru supunerea OPCVM-urilor unor cerințe mai puțin stricte pentru a avea acces la regimul aplicabil OPPI-urilor. Aplicarea unui asemenea criteriu ar putea presupune astfel că, de fapt, accesul la beneficiul statutului

43 Hotărârea din 27 septembrie 2017, Puškár (C-73/16, EU:C:2017:725, punctul 108).

44 *Idem*, punctul 105 și jurisprudența citată.

de OPPI era asigurat în mod privilegiat sau chiar exclusiv entităților rezidente, singurele în măsură să îndeplinească cerințele menționate mai sus, privând entitățile nerezidente în esență similare de posibilitatea de a beneficia de tratamentul fiscal privilegiat. Dacă aceasta este situația, dispozițiile în cauză ar implica o restricție potrivit celor menționate la punctele 44 și 45 de mai sus.

88. Pe de altă parte, considerăm că dosarul aflat la dispoziția Curții nu conține informații suficiente pentru a putea ajunge la o concluzie cu privire la acest aspect. Prin urmare, va reveni instanței de trimitere sarcina de a stabili dacă dispozițiile în discuție implică sau nu o restricție privind libera circulație a capitalurilor. În special, va fi relevant, *inter alia*, să se verifice dacă, în perioada relevantă, marea majoritate a OPCVM-urilor cotate la Bursa din Amsterdam erau efectiv stabilite în Țările de Jos, astfel încât prevederea unor condiții de acces la regimul aplicabil OPPI-urilor mai avantajoase pentru aceste organisme implica, de fapt, prevederea unei cerințe discriminatorii față de OPCVM-urile nerezidente. Ar putea fi de asemenea relevant să se verifice dacă cerințele necesare pentru a fi cotate la Bursa din Amsterdam, în perioada relevantă, erau de așa natură încât era mai dificil ca OPCVM-urile nerezidente în Țările de Jos să îndeplinească aceste cerințe și să fie cotate la Bursa din Amsterdam.

89. În definitiv, instanța de trimitere va trebui să verifice dacă aplicarea în mod concret a cerințelor referitoare la acționari nu a constituit o introducere abuzivă a unei diferențe de tratament nejustificate între organismele rezidente și organismele nerezidente.

90. În această privință, trebuie să arătăm de asemenea, pe de o parte, că guvernul neerlandez nu a prezentat niciun motiv imperativ de interes general care să poată justifica prevederea criteriului cotării la Bursa din Amsterdam pentru a supune OPCVM-urile unor cerințe mai puțin stricte pentru a avea acces la regimul aplicabil OPPI-urilor și, pe de altă parte, că, în urma modificărilor legislative din anul 2007, utilizarea criteriului cotării la Bursa din Amsterdam a fost eliminat și înlocuit cu un criteriu aparent mai neutru [45].

91. Având în vedere toate considerațiile care precedă, trebuie, în opinia noastră, să se răspundă la a doua întrebare preliminară adresată de instanța de trimitere că articolul 63 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, în temeiul căreia unui OPCVM nerezident i se refuză rambursarea impozitului pe dividende reținut la sursă, aferent dividendelor percepute de la societăți stabilite în acest stat membru, pentru motivul că nu face dovada faptului că îndeplinește anumite cerințe referitoare la compunerea acționariatului său, prevăzute de reglementarea acestui stat membru, cu condiția ca, în primul rând, respectarea cerințelor referitoare la acționari să fie impusă de autoritățile fiscale în același mod OPCVM-urilor rezidente și celor nerezidente și, în al doilea rând, ca diferența de tratament întemeiată pe criteriul cotării la o bursă dintr-un stat membru, în speță cea din Amsterdam, să nu implice, de fapt, un tratament privilegiat pentru organismele rezidente în respectivul stat membru, aspect a cărui stabilire revine instanței de trimitere.

D. Cu privire la a treia întrebarea preliminară

92. Prin intermediul celei de a treia întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 63 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, în temeiul căreia unui OPCVM nerezident i se refuză rambursarea impozitului pe dividende reținut la sursă, aferent dividendelor percepute de la societăți stabilite în acest stat membru, pentru motivul că OPCVM-ul în cauză nu a îndeplinit obligația de a distribui profitul perceput de la societăți rezidente în acest stat membru către acționari sau către deținătorii de titluri de participare în termen de opt luni de la închiderea exercițiului financiar. Aceasta deși, potrivit legislației statului membru în care este stabilit OPCVM-ul nerezident, un astfel de profit este considerat ca fiind distribuit sau este inclus în impozitul pe care statul membru de reședință al

45 A se vedea punctul 18 de mai sus. Cu toate acestea, Curtea nu dispune de informații precise cu privire la acest nou criteriu.

OPCVM-ului îl prelevă de la acționari sau de la deținătorii de titluri de participare, ca și cum profitul în cauză ar fi fost distribuit. Dimpotrivă, rambursarea în discuție se acordă unui OPCVM rezident care îndeplinește obligația menționată, după reținerea impozitului pe dividende aplicabil în statul membru în cauză.

93. Prezenta întrebare preliminară ridică o serie de probleme delicate cu privire la stabilirea limitelor pe care competența de impozitare a statelor membre și dreptul aferent al acestora de a stabili condițiile regimurilor fiscale naționale, menționate la punctele 47-49 de mai sus, le întâmpină ca urmare a necesității de a asigura exercitarea libertăților fundamentale garantate de Tratatul FUE și, în speță, a liberei circulații a capitalurilor.

94. Prevederea obligației de repartizare a profitului, la care se referă a treia întrebare preliminară, este legată de obiectivul urmărit de regimul privind OPPI-urile. După cum s-a arătat la punctul 6 de mai sus, acest regim urmărește obiectivul de a asimila operatorii care investesc prin intermediul unui OPPI cu persoanele care fac investiții directe, evitând astfel riscul unei duble impuneri care s-ar produce dacă dividendele distribuite ar fi supuse prelevării în sarcina OPCVM-ului în cauză și în sarcina deținătorilor de titluri de participare la acesta. Regimul aplicabil OPPI-urilor se întemeiază pe două mecanisme: pe de o parte, scutirea OPPI-urilor de impozitul pe dividende, care se realizează prin intermediul rambursării impozitului reținut la sursă, aferent dividendelor plătite de societăți neerlandeze, și, pe de altă parte, obligația de repartizare a profitului.

95. După cum a explicat guvernul neerlandez în observațiile sale scrise, obligația de repartizare este strâns legată de obligația OPPI-urilor, menționată la punctul 12 de mai sus, de a reține la sursă, la momentul distribuirii profitului, impozitul neerlandez pe dividende în sarcina acționarilor sau a deținătorilor de titluri de participare. Astfel, perceperea impozitului pe dividende se deplasează de la nivelul OPPI-urilor la nivelul acționarilor sau al deținătorilor de titluri de participare la aceste fonduri.

96. Obligația de repartizare este aplicabilă în mod nediferențiat atât OPCVM-urilor neerlandeze, cât și OPCVM-urilor nerezidente și este o obligație de repartizare *efectivă* a profitului.

97. Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la refuzul rambursării către KA Deka a impozitului reținut la sursă, aferent dividendelor care au fost plătite acestuia de societăți stabilite în Țările de Jos, pentru nerespectarea acestei obligații de repartizare efectivă. Aceste îndoieli sunt exprimate în raport cu legislația germană, statul membru în care este stabilit KA Deka. Astfel, potrivit legislației fiscale aplicabile în Germania în perioada relevantă pentru procedura principală, se considera că persoanelor fizice care dețin titluri de participare la un OPCVM li s-au distribuit dividende într-un cuantum minim (teoretic), iar, în cazul în care acest cuantum minim nu era atins efectiv, se prevedea luarea în considerare a unor sume suplimentare fictive [46].

98. În cursul procedurii, au fost prezentate două teze opuse cu privire la aspectul dacă, în lumina unei astfel de legislații a statului membru de reședință al OPCVM-ului nerezident, refuzul de a rambursa impozitul reținut la sursă, menționat anterior, pentru motivul nerespectării obligației de repartizare efectivă, constituie sau nu o restricție contrară articolului 63 TFUE.

46 Mai precis, din descrierea care figurează în decizia de trimitere reiese că în sistemul fiscal german, în perioada relevantă, pentru stabilirea bazei de impozitare, se considera că particularilor care dețineau titluri de participare la un fond comun de investiții li s-au distribuit dividende într-un cuantum minim (teoretic). În cazul în care dividendele distribuite efectiv nu permiteau atingerea acestui cuantum minim, baza de impozitare era majorată prin luarea în considerare a unor sume suplimentare fictive (denumite „ausschuttungsgleiche Erträge"). Asupra bazei de impozitare astfel stabilite, particularii care dețineau titluri de participare la un OPCVM beneficiau de o scutire egală cu jumătate din baza de impozitare respectivă. Până în anul 2004, legislația germană de la momentul respectiv permitea unui particular care deținea titluri de participare la un OPCVM să impute integral asupra impozitului german prelevat, aferent unei jumătăți din baza de impozitare menționată mai sus, impozitul pe dividende reținut în Țările de Jos în sarcina fondului de investiții. Ca urmare a unei modificări legislative, această posibilitate de imputare a fost limitată, în perioada cuprinsă între anii 2004 și 2008, la jumătate din impozitul neerlandez prelevat la sursă și, în plus, această imputare nu mai era posibilă în cazul în care OPCVM-ul a decis să rețină din dividende impozitul prelevat la sursă în străinătate.

99. Pe de o parte, KA Deka, susținut de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs și de societatea Loyens en Loeff, consideră că, potrivit jurisprudenței Curții, un OPCVM nerezident trebuie să aibă posibilitatea de a dovedi că, în statul membru în care este stabilit, îndeplinește condiții echivalente cu cele aplicabile în Țările de Jos[47]. Dat fiind că, în dreptul german, profitul nedistribuit era impozitat la nivelul deținătorului de titluri de participare ca și cum ar fi fost distribuit, în speță ar exista o condiție echivalentă cu obligația de repartizare prevăzută în dreptul neerlandez. Dimpotrivă, a pretinde ca, pentru a putea beneficia de regimul fiscal favorabil, condițiile prevăzute de legislația națională în cauză și cele prevăzute de legislația statului membru în care este stabilit OPCVM-ul nerezident să fie absolut identice ar echivala cu o atingere adusă liberei circulații a capitalurilor, dat fiind că, întrucât face parte dintr-o altă ordine juridică, un fond străin nu ar putea practic niciodată să îndeplinească condițiile prevăzute de legislația neerlandeză.

100. Comisia se aliniază în esență la această poziție și apreciază că trebuie considerat neconform cu articolul 63 TFUE refuzul de a lua în considerare, pentru rambursarea impozitului pe dividende reținut la sursă, obligațiile de distribuire prevăzute în statul membru în care este stabilit OPCVM-ul nerezident, în condițiile în care acestea sunt comparabile, deși nu identice, cu cele prevăzute de legislația națională în cauză.

101. Pe de altă parte, în schimb, guvernul german apreciază că dispozițiile Tratatului FUE privind libertățile fundamentale nu pot obliga un stat membru, în speță Țările de Jos, să ia în considerare legislația fiscală a unui alt stat membru, precum, în speță, legislația germană. În susținerea tezei sale, guvernul menționat face trimitere la jurisprudența citată la punctul 49 de mai sus, potrivit căreia un stat membru nu este obligat să își adapteze propriul sistem fiscal în funcție de diferitele sisteme de impozitare din alte state membre și nici să ia în considerare, în scopul aplicării propriei legislații fiscale, consecințele eventual defavorabile care decurg din particularitățile unei reglementări a unui alt stat membru.

102. În ceea ce privește guvernul neerlandez, în observațiile sale scrise, acesta a susținut o teză în esență echivalentă cu cea a guvernului german. Cu toate acestea, în ședință, guvernul menționat pare să își fi nuanțat poziția, susținând că se poate ține seama de măsuri din alt stat membru care conduc la un rezultat comparabil în raport cu legislația neerlandeză, de exemplu în cazul în care s-ar considera, în temeiul unei ficțiuni juridice, că, în statul membru de reședință, OPCVM-ul nerezident a distribuit dividende într-un cuantum echivalent cu cel pe care ar fi trebuit să îl distribuie un OPCVM rezident pentru a beneficia de statutul de OPPI.

103. Acesta este contextul în care trebuie analizată a treia întrebare adresată de instanța de trimitere.

1. Cu privire la existența unei restricții privind libera circulație a capitalurilor

104. Este necesar, înainte de toate, să se verifice dacă, într-o situație precum cea din cauza aflată pe rolul instanței de trimitere, refuzul autorităților fiscale naționale de a rambursa impozitul reținut la sursă unui OPCVM nerezident care nu a îndeplinit obligația de repartizare efectivă a profitului prevăzută de legislația națională, dar în statul membru în care este stabilit acesta un astfel de profit este considerat ca fiind distribuit sau este inclus în impozitul pe care acest stat membru îl prelevă de la acționari sau de la deținătorii de titluri de participare, constituie sau nu o restricție privind libera circulație a capitalurilor în sensul articolului 63 TFUE.

47 KA Deka se referă la Hotărârea din 6 octombrie 2011, Comisia/Portugalia (C-493/09, EU:C:2011:635, punctul 46).

105. În această privință, amintim că orice măsură care complică transferul transfrontalier al capitalurilor sau îl face mai puțin atractiv și care, prin urmare, este de natură să descurajeze investitorul să îl efectueze constituie o restricție privind circulația capitalurilor [48].

106. În speță, deși obligația de repartizare efectivă este aplicabilă în mod nediferențiat OPCVM-urilor rezidente și OPCVM-urilor nerezidente, aceasta este, în opinia noastră, susceptibilă să producă efecte restrictive în privința unor categorii de OPCVM-uri nerezidente.

107. Astfel, aplicarea în mod concret a unei asemenea obligații are drept consecință o diferență de tratament fiscal între, pe de o parte, un OPCVM rezident [49], care a îndeplinit obligația de repartizare efectivă și, pe de altă parte, un OPCVM nerezident, care nu a îndeplinit în mod formal această obligație, întrucât este imposibil sau excesiv de dificil să o îndeplinească [50], dar al cărui profit este considerat distribuit potrivit legislației statului membru în care este stabilit acesta și, prin urmare, este impozitat în acel stat membru. Astfel, cel dintâi OPCVM va beneficia de rambursarea impozitului reținut la sursă pe dividendele plătite de societăți stabilite în Țările de Jos, iar celălalt nu va beneficia de această rambursare.

108. O astfel de diferență de tratament este susceptibilă să descurajeze OPCVM-urile nerezidente, cărora le este imposibil sau extrem de dificil să respecte obligația de repartizare efectivă, dar al căror profit este considerat distribuit potrivit legislației statului membru în care sunt stabilite și, prin urmare, este impozitat în acel stat membru, să facă investiții în societăți cu sediul în Țările de Jos. Astfel, OPCVM-urile care fac parte din această categorie, spre deosebire de OPCVM-urile rezidente, nu vor putea niciodată să beneficieze de rambursarea impozitului pe dividende reținut la sursă, aferent dividendelor plătite de societăți stabilite în Țările de Jos. În astfel de cazuri, o asemenea diferență de tratament este susceptibilă să descurajeze și persoanele rezidente în Țările de Jos să facă investiții în astfel de organisme [51], întrucât aceste investiții vor fi mai puțin atractive decât achiziționarea de acțiuni sau de titluri de participare la OPCVM-uri rezidente.

109. În mod coerent cu cele arătate la punctul 60 de mai sus, în astfel de cazuri, va reveni OPCVM-ului nerezident sarcina de a dovedi în fața autorităților fiscale din statul membru respectiv, în primul rând, imposibilitatea sau dificultatea excesivă de a îndeplini tocmai cerința prevăzută de reglementarea națională în cauză, adică, în speță, obligația de repartizare efectivă a profitului, și, în al doilea rând, îndeplinirea în esență a acestei cerințe în temeiul dreptului național al statului membru în care este stabilit, adică, în speță, împrejurarea că, potrivit dreptului respectiv, un asemenea profit este considerat distribuit și este supus impozitării în acel stat membru.

110. Din aceste considerații rezultă că, în opinia noastră, reglementarea națională în discuție în litigiul principal constituie o restricție privind libera circulație a capitalurilor care este interzisă, în principiu, de articolul 63 TFUE.

48 A se vedea Concluziile avocatului general Kokott prezentate în cauza Manninen (C-319/02, EU:C:2004:164, punctul 28), cu referire la Hotărârea din 16 martie 1999, Trummer și Mayer (C-222/97, EU:C:1999:143, punctul 26). A se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Mengozzi prezentate în cauza Amurta (C-379/05, EU:C:2007:323, punctul 28).

49 Întrucât această cerință este aplicabilă în mod nediferențiat, în teorie și un OPCVM nerezident ar putea îndeplini obligația de repartizare efectivă. În ședință s-a subliniat însă că, în realitate, practic niciun OPCVM străin nu a reușit vreodată să obțină statutul de OPPI.

50 Acest lucru s-ar întâmpla de exemplu din cauza unor conflicte sau incompatibilități cu legislația statului membru în care este stabilit OPCVM-ul. În ședință s-au dat diverse exemple de astfel de situații.

51 A se vedea în acest sens Hotărârea Fidelity Funds, punctele 42-44 și jurisprudența citată.

2. Cu privire la aspectul dacă situațiile în discuție în litigiul principal sunt comparabile

111. Cu toate acestea, problema fundamentală în prezenta cauză este dacă cele două situații menționate la punctul 107 de mai sus, și anume cea a unui OPCVM rezident care a îndeplinit obligația de repartizare efectivă și cea a unui OPCVM nerezident, căruia îi este imposibil sau excesiv de dificil să îndeplinească o astfel de obligație, iar în statul membru în care este stabilit acesta profitul este considerat distribuit și, prin urmare, este impozitat în acel stat membru, sunt comparabile în mod obiectiv. Astfel, în cazul în care nu aceasta este situația, în temeiul principiilor menționate la punctele 61-63 de mai sus, faptul de a exclude de la rambursarea impozitului reținut la sursă a doua categorie de OPCVM-uri ar putea fi considerat justificat de o diferență obiectivă între situația celor două categorii de OPCVM-uri în cauză [52].

112. Desigur, un răspuns simplu la această problemă ar fi să se concluzioneze în sensul că există o diferență obiectivă de situație: OPCVM-urile care au îndeplinit obligația de repartizare efectivă, obligație prevăzută de Țările de Jos în temeiul autonomiei fiscale recunoscute de dreptul Uniunii, se află într-o situație obiectiv diferită de cea a OPCVM-urilor care nu au respectat această obligație, ceea ce ar justifica tratamentul fiscal diferit.

113. Totuși, considerăm că, având în vedere considerațiile formulate la punctele 58-60 de mai sus, această problemă merită o analiză mai aprofundată.

114. În această privință, din jurisprudența constantă a Curții reiese că analizarea caracterului comparabil sau necomparabil al unei situații transfrontaliere cu o situație internă trebuie să fie realizată ținând seama de obiectivul urmărit de dispozițiile naționale în cauză, precum și de obiectul și de conținutul acestora din urmă [53].

115. Prin urmare, caracterul comparabil al celor două situații în cauză, menționate la punctul 111 de mai sus, trebuie să fie analizat în lumina obiectivului urmărit de regimul privind OPPI-urile, în legătură cu care, după cum am arătat, a fost prevăzută obligația de repartizare efectivă [54].

116. Acest regim urmărește în esență obiectivul de a evita, pentru tipurile de investitori cărora le este destinat, dubla impunere a dividendelor percepute de la societăți stabilite în Țările de Jos, prin deplasarea sarcinii fiscale a OPCVM-ului către acționari sau către deținătorii de titluri de participare.

117. În această privință, considerăm, în primul rând, că, în ceea ce privește perceperea de către OPCVM-uri a dividendelor de la societăți neerlandeze, cele două situații în cauză sunt comparabile în mod obiectiv în raport cu obiectivul urmărit de dispozițiile naționale în discuție.

118. Astfel, atunci când percep astfel de dividende, atât un OPCVM rezident, cât și un OPCVM nerezident sunt supuse inițial, în temeiul legislației neerlandeze, impozitării prin reținere la sursă a impozitului pe dividende (impozit care ulterior va fi eventual restituit).

119. În această privință, din jurisprudență reiese că, din momentul în care un stat membru, în mod unilateral sau pe cale convențională, supune impozitului pe venit, inclusiv pe dividende, nu numai societățile rezidente, ci și societățile nerezidente, pentru veniturile percepute de acestea de la o societate rezidentă, situația acestor societăți nerezidente se apropie de cea a societăților rezidente [55].

52 A se vedea în acest sens Hotărârea Fidelity Funds, punctul 49.

53 A se vedea Hotărârea Fidelity Funds, punctul 50 și jurisprudența citată.

54 A se vedea punctele 94 și 95 de mai sus.

55 A se vedea în acest sens Hotărârea Fidelity Funds, punctul 54 și jurisprudența citată.

120. Astfel, simpla exercitare de către același stat a competenței sale fiscale, independent de orice impozitare într-un alt stat membru, generează un risc de impozitare în lanț sau de dublă impunere economică. Într-un asemenea caz, pentru ca societățile beneficiare nerezidente să nu se confrunte cu o restricție privind libera circulație a capitalurilor, interzisă, în principiu, de articolul 63 TFUE, statul membru de reședință al societății care realizează distribuirea trebuie să se asigure că societățile nerezidente sunt supuse unui tratament echivalent cu cel de care beneficiază societățile rezidente, din punctul de vedere al mecanismului prevăzut de dreptul său național, în vederea evitării ori a atenuării impozitării în lanț sau a dublei impuneri economice [56].

121. Întrucât Țările de Jos au ales să își exercite competența fiscală cu privire la veniturile obținute de OPCVM-urile nerezidente, mai precis cu privire la dividende, acestea se află, așadar, într-o situație comparabilă cu cea a OPCVM-urilor rezidente în Țările de Jos în ceea ce privește riscul de dublă impunere economică a dividendelor plătite de societățile rezidente în Țările de Jos [57].

122. Cu toate acestea, este necesar, în al doilea rând, să se analizeze caracterul comparabil al celor două situații în cauză în ceea ce privește deplasarea impozitării dividendelor plătite de societăți neerlandeze de la nivelul OPCVM-urilor la cel al acționarilor sau al deținătorilor de titluri de participare.

123. Și în ceea ce privește acest aspect însă, cele două situații în cauză sunt, în opinia noastră, comparabile în mod obiectiv în lumina obiectivului de a evita dubla impunere a dividendelor percepute de la societăți stabilite în Țările de Jos.

124. Astfel, un OPCVM rezident care, în temeiul obligației de repartizare efectivă, distribuie întregul său profit – provenit din perceperea de dividende de la societăți stabilite în Țările de Jos – se află într-o situație comparabilă cu cea a unui OPCVM nerezident care nu a putut să îndeplinească această obligație din cauza unei situații de imposibilitate sau de dificultate excesivă, dar al cărui profit – provenit din perceperea de dividende de la societăți stabilite în Țările de Jos – este considerat, în statul membru în care este stabilit acesta, ca fiind distribuit acționarilor sau deținătorilor de titluri de participare, într-un termen comparabil în mod rezonabil cu cel prevăzut de reglementarea națională în cauză, și este impozitat în sarcina acestora în respectivul stat membru.

125. Astfel, în ambele cazuri, profitul unui OPCVM care provine din dividende percepute de la societăți stabilite în Țările de Jos va fi impozitat la nivelul acționarilor sau al deținătorilor de titluri de participare la acel OPCVM, iar aceasta ca urmare a alegerii făcute de Țările de Jos în materie de impozitare. Din această perspectivă, cele două situații sunt, așadar, comparabile în mod obiectiv.

126. Menținerea exclusiv în sarcina unui OPCVM nerezident a impozitării dividendelor percepute de la societăți neerlandeze, refuzându-i-se rambursarea impozitului reținut la sursă cu titlu de impozit pe dividendele respective, atunci când, deși acest OPCVM nu a distribuit efectiv profitul provenit din astfel de dividende din cauza imposibilității sau a dificultății excesive de a îndeplini obligația de repartizare efectivă, profitul în discuție este considerat, în statul membru în care este stabilit acesta, ca fiind distribuit și este supus impozitării în sarcina acționarilor sau a deținătorilor de titluri de participare pare, prin urmare, să fie un tratament diferit aplicat unor situații comparabile, care contravine de asemenea obiectivului de evitare a dublei impuneri urmărit de reglementarea în cauză.

127. Concluzia privind caracterul comparabil al celor două situații în cauză nu este repusă în discuție de împrejurarea că un OPCVM nerezident nu este supus obligației de a reține la sursă impozitul neerlandez pe profitul pe care îl distribuie către acționari sau către deținătorii de titluri de participare, reținere care se realizează în urma aplicării obligației de repartizare efectivă a profitului provenit din

56 *Idem*, punctul 55 și jurisprudența citată.

57 A se vedea în acest sens Hotărârea Fidelity Funds, punctul 56 și jurisprudența citată.

dividende percepute de la societăți neerlandeze. Astfel, această împrejurare nu constituie o diferență obiectivă de situație care să poată justifica o diferență de tratament între cele două situații în cauză în ceea ce privește rambursarea impozitului reținut la sursă pe dividendele percepute de OPCVM de la societăți neerlandeze.

128. Astfel, potrivit jurisprudenței, atunci când obiectivul reglementării fiscale în cauză este deplasarea sarcinii fiscale a vehiculului de investiții către acționarul acestui vehicul, trebuie considerate decisive, în principiu, condițiile materiale ale competenței de impozitare asupra veniturilor acționarilor, iar nu tehnica de impozitare utilizată [58].

129. Imposibilitatea de a supune deținătorii de titluri de participare nerezidenți [59] impozitului pe profitul distribuit de OPCVM-urile nerezidente, profit provenit din dividende plătite de societăți neerlandeze, nu este altceva decât consecința logică a alegerii făcute de Țările de Jos în temeiul autonomiei sale fiscale, și anume de a deplasa sarcina impozitării vehiculului de investiții către acționar [60].

130. Această imposibilitate, întrucât derivă dintr-o alegere autonomă a statului membru, nu este, așadar, rezultatul unei diferențe obiective de situație și, prin urmare, nu va putea, în prezența condițiilor menționate la punctul 111 de mai sus, să justifice o diferență de tratament fiscal, în ceea ce privește rambursarea impozitului pe dividende reținut la sursă la nivelul vehiculelor de investiții, între OPCVM-urile rezidente și cele nerezidente ca urmare a faptului că acestea din urmă nu sunt supuse obligației de a reține impozitul pe dividendele percepute de la societăți neerlandeze și plătite propriilor acționari sau deținători de titluri de participare și că, așadar, în cazul unor acționari sau deținători de titluri de participare nerezidenți, aceste dividende nu fac obiectul impozitării în Țările de Jos.

131. În sfârșit, arătăm că, la punctul 84 din Hotărârea Fidelity Funds, Curtea a analizat deja în mod expres posibilitatea ca autoritățile fiscale din statul membru în cauză (în speță, Regatul Țărilor de Jos), în locul impozitului reținut la sursă pe profitul distribuit deținătorilor de titluri de participare, precum cel menționat la punctul 12 de mai sus, să ia în considerare impozitul plătit de un OPCVM nerezident autorităților fiscale din statul membru în care este stabilit acesta, în temeiul legislației sale fiscale, pentru a permite unui asemenea OPCVM să beneficieze de scutirea în favoarea sa (care corespunde restituirii, relevantă în prezenta cauză) de impozitul pe dividende reținut la sursă.

132. În opinia noastră, din considerațiile care precedă reiese că cele două situații menționate la punctele 107 și 111 de mai sus sunt comparabile în mod obiectiv.

3. Cu privire la caracterul justificat al restricției

133. Țările de Jos nu au prezentat niciun motiv imperativ de interes general care să justifice reglementarea în cauză. În această privință, considerăm, pe de altă parte, că precizările făcute de Curte în Hotărârea Fidelity Funds – care, după cum am arătat, privea o reglementare destul de similară cu cea în discuție în litigiul principal – cu privire la justificările referitoare la necesitatea de a asigura menținerea repartizării echilibrate a competenței de impozitare între statele membre [61] și la necesitatea de a menține coerența regimului fiscal [62] sunt în esență aplicabile situației din prezenta cauză.

58 A se vedea Hotărârea Fidelity Funds, punctul 60.

59 Țările de Jos vor putea în orice caz să își exercite competența de impozitare în privința deținătorilor rezidenți de titluri de participare la OPCVM-uri nerezidente, în pofida faptului că OPCVM-urile nerezidente nu sunt supuse obligației de a reține la sursă impozitul pe profitul pe care îl distribuie.

60 A se vedea în acest sens Hotărârea Fidelity Funds, punctul 62.

61 A se vedea punctele 66-76 din Hotărârea Fidelity Funds.

62 A se vedea punctele 77-86 din Hotărârea Fidelity Funds.

134. Astfel, în ceea ce privește, în primul rând, repartizarea echilibrată a competenței de impozitare între statele membre, din jurisprudență reiese că, din moment ce un stat membru a ales să nu impoziteze OPCVM-urile rezidente beneficiare ale unor dividende de origine națională - precum în situația în discuție în litigiul principal, în temeiul rambursării impozitului reținut la sursă pe dividendele plătite de societăți neerlandeze – acesta nu poate invoca necesitatea de a asigura o repartizare echilibrată a competenței de impozitare între statele membre pentru a justifica impozitarea OPCVM-urilor nerezidente beneficiare ale unor astfel de venituri [63], și anume, în speță, dividende plătite de societăți stabilite în Țările de Jos.

135. În plus, admiterea faptului că un stat membru efectuează o reținere la sursă a impozitului pe dividendele distribuite OPCVM-urilor nerezidente, fără a-l restitui acestora, din cauza imposibilității de a reține impozitul pe toate distribuirile efectuate de aceste organisme, nu ar conduce la prevenirea unor comportamente de natură să compromită dreptul acestui stat membru de a-și exercita competența fiscală în legătură cu activitățile realizate pe teritoriul său, ci, dimpotrivă, la compensarea lipsei unei competențe de impozitare ce rezultă din repartizarea echilibrată a competenței de impozitare între statele membre [64].

136. În ceea ce privește, în al doilea rând, necesitatea de a menține coerența regimului fiscal, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 84 din Hotărârea Fidelity Funds citat anterior, coerența internă a regimului fiscal în discuție în litigiul principal ar putea fi menținută printr-o măsură mai puțin restrictivă decât refuzul de a rambursa impozitul reținut la sursă.

137. Aceasta ar fi situația în cazul în care OPCVM-urile rezidente într-un alt stat membru decât Regatul Țărilor de Jos, cărora le este imposibil sau extrem de dificil să îndeplinească obligația de repartizare efectivă, dar în statul membru în care sunt stabilite acestea profitul este considerat ca fiind distribuit și este impozitat în sarcina acționarilor sau a deținătorilor de titluri de participare, ar putea beneficia de rambursarea impozitului reținut la sursă, cu condiția ca autoritățile fiscale neerlandeze să se asigure, în strânsă cooperare cu organismele menționate, că acestea din urmă rețin sau plătesc în statul membru în care sunt stabilite un impozit echivalent cu impozitul neerlandez pe dividende pe care fondurile rezidente trebuie, în temeiul obligației menționate la punctul 12 de mai sus, să îl rețină ca impozit anticipat pe profitul distribuit acționarilor sau deținătorilor de titluri de participare. Asigurarea posibilității ca astfel de OPCVM-uri să beneficieze de această rambursare, în condițiile menționate, ar constitui de fapt o măsură mai puțin restrictivă decât regimul actual.

138. În consecință, restricția care rezultă din aplicarea reglementării în discuție în litigiul principal nu poate fi justificată nici prin necesitatea de a asigura menținerea repartizării echilibrate a competenței de impozitare între statele membre și nici prin necesitatea de a menține coerența regimului fiscal.

139. Având în vedere toate considerațiile care precedă, apreciem că trebuie să se răspundă la a treia întrebare preliminară adresată de instanța de trimitere în sensul că articolul 63 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, în temeiul căreia unui OPCVM nerezident i se refuză rambursarea impozitului pe dividende reținut la sursă, aferent dividendelor percepute de la societăți stabilite în acest stat membru, pentru motivul că OPCVM-ul în cauză nu a îndeplinit obligația, prevăzută de legislația fiscală a respectivului stat membru, de a distribui profitul perceput de la societăți rezidente în acest stat membru către acționari sau către deținătorii de titluri de participare în termen de opt luni de la închiderea exercițiului financiar, și aceasta atunci când s-a dovedit că acestui OPCVM nerezident îi este imposibil sau excesiv de dificil să îndeplinească o astfel de obligație și atunci când, potrivit legislației din statul membru în care este stabilit OPCVM-ul nerezident, un astfel de profit este

63 A se vedea punctul 71 din Hotărârea Fidelity Funds și Hotărârea din 10 mai 2012, Santander Asset Management SGIIC și alții (C-338/11-C-347/11, EU:C:2012:286, punctul 48 și jurisprudența citată).

64 Hotărârea Fidelity Funds, punctul 75.

considerat distribuit sau este inclus în impozitul pe care statul membru de reședință al OPCVM-ului îl prelevă de la acționari sau de la deținătorii de titluri de participare, ca și cum profitul în cauză ar fi fost distribuit, în timp ce rambursarea în discuție se acordă unui OPCVM rezident care îndeplinește obligația menționată, după reținerea impozitului pe dividende aplicabil în statul membru în cauză.

V. Concluzie

140. Având în vedere considerațiile de mai sus, propunem Curții să răspundă la a doua și la a treia întrebare preliminară adresate de Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos) după cum urmează:

„1) Articolul 63 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în procedura principală, în temeiul căreia unui OPCVM nerezident i se refuză rambursarea impozitului pe dividende reținut la sursă, aferent dividendelor percepute de la societăți stabilite în acest stat membru, pentru motivul că nu face dovada faptului că îndeplinește anumite cerințe referitoare la compunerea acționariatului său, prevăzute de reglementarea acestui stat membru, cu condiția ca, în primul rând, respectarea cerințelor referitoare la acționari să fie impusă de autoritățile fiscale în același mod OPCVM-urilor rezidente și celor nerezidente și, în al doilea rând, ca diferența de tratament întemeiată pe criteriul cotării la o bursă dintr-un stat membru, în speță cea din Amsterdam să nu implice, de fapt, un tratament privilegiat pentru organismele rezidente în respectivul stat membru, aspect a cărui stabilire revine instanței de trimitere.

2) Articolul 63 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, în temeiul căreia unui OPCVM nerezident i se refuză rambursarea impozitului pe dividende reținut la sursă, aferent dividendelor percepute de la societăți stabilite în acest stat membru, pentru motivul că OPCVM-ul în cauză nu a îndeplinit obligația, prevăzută de legislația fiscală a respectivului stat membru, de a distribui profitul perceput de la societăți rezidente în acest stat membru către acționari sau către deținătorii de titluri de participare în termen de opt luni de la închiderea exercițiului financiara, iar aceasta atunci când s-a dovedit că acestui OPCVM nerezident îi este imposibil sau excesiv de dificil să îndeplinească o astfel de obligație și atunci când, potrivit legislației statului membru în care este stabilit OPCVM-ul nerezident, un astfel de profit este considerat ca fiind distribuit sau este inclus în impozitul pe care statul membru de reședință al OPCVM-ului îl prelevă de la acționari sau de la deținătorii de titluri de participare, ca și cum profitul în cauză ar fi fost distribuit, în timp ce rambursarea în discuție se acordă unui OPCVM rezident care îndeplinește obligația menționată, după reținerea impozitului pe dividende aplicabil în statul membru în cauză.”